विषय – संस्कृत

पाठ्य पुस्तक का नाम – रूचिरा भाग – 1

कक्षा – 6

निम्नलिखित पाठ शैक्षिक सत्र 2020–21 के पाठ्यक्रम से हटा दिए गए हैं।

क्रम संख्या	पाठ क्रमांक	पाठ का नाम	पाठ की अधिगम उपलब्धि	किस अन्य पाठ/कक्षा में यह अधिगम उपलब्धि निहित है।
1	पंचमः पाठः	वृक्षाः	द्वितीयाविभक्तिप्रयोगपूर्वकं, लट्लकार प्रयोगपूर्वकं, संस्कृतेन सम्भाषणाय वाक्यरचनायाः अभ्यासो जातः। कविविषयकं ज्ञानं भवेत्।	3, परिशिष्टम्
2	नवमः पाठः	क्रीडास्पर्धा	विभक्तीनां प्रयोगाभ्यासश्च जातः। विभिन्न क्रीडायाः नामानि महत्त्वं च ज्ञायते।	6, 10
3	त्रयोदशः पाठः	विमानयानं रचयाम	पदोच्चारणपूर्वकं , श्लोकोच्चारणभ्यासो जातः। विमानयात्रायाः महत्त्वं आकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान्। कल्पनाशक्त्या विकासमभवत्।	8,10,17
4	चतुर्दशः पाठः	अहह आः च	उच्चारणभ्यासो जातः। कथाकथनाभ्यासो जातः। आज्ञापालन विषयकं ज्ञानम् अभवत्।	6
5	पंचदशः पाठः	मातुलचन्द्रः	चन्द्रमसः स्नेहपूर्णं महत्त्वं ज्ञातवान्। सम्भाषणाभ्यासः कथा घटनाक्रम ,श्रुतलेखन,अनुवादप्रयोगाभ्यासः, अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः, अपठितपद्यांशानां/ गद्यांशानां प्रयोगाभ्याससस्य ज्ञानम् अभवत्।	10,14,17

कमेटी के सदस्य

नाम हस्ताक्षर

1. डॉ. सुन्दर राणा

2. श्री अश्विनी शर्मा

विषय – संस्कृत

पाठ्य पुस्तक का नाम – रूचिरा भाग – 2

कक्षा – 7

निम्नलिखित पाठ शैक्षिक सत्र 2020–21 के पाठ्यक्रम से हटा दिए गए हैं।

क्रम संख्या	पाठ क्रमांक	पाठ का नाम	पाठ की अधिगम उपलब्धि	किस अन्य पाठ/कक्षा में यह अधिगम उपलब्धि निहित है।
1	द्वितीयः पाठः	दुर्बुद्धिः विनश्यति	दुर्बुद्धिः सद्बुद्धिः इत्यनयोः व्यावहारिकं ज्ञानम् अभवत्। कथाकथनाभ्यासो जातः। कारकज्ञानम्। उपपदविभक्तिज्ञानम अभवत्।	5,14,16
2	नवमः पाठः	अहमपि विद्यालयं गमिष्यामि	पदोच्चारण–पूर्वकं श्लोकोच्चारणाभ्यासो जातः। विमानयात्रायाः महत्त्वं आकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान्। कल्पना शक्त्याः विकासम् अभवत्	1,6,17
3	एकादशः पाठः	समवायो हि दुर्जयः	कथा विधायाः अभ्यासो जातः। कृत् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासो जातः। समवायस्य/एकतायाश्च महत्त्वं ज्ञातवान्।	5,7,10
4	द्वादशः पाठः	विद्याधनम्	श्लोकगायनस्याभ्यासो जातः। तद्धित् प्रत्ययानां प्रयोगाभ्यासो जातः। विद्यायाः वाण्याश्च महत्त्वं ज्ञातवान्।	1,7,10
5	पंचदशः पाठः	लालनगीतम्	उच्चारणाभ्यासो जातः। गीतगायनाभ्यासो जातः। संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासश्च जातः। प्रकृतेः सौन्दर्यस्य औदार्यस्य महत्त्वस्य ज्ञानम् अभवत्।	1,10,17

कमेटी के सदस्य

नाम हस्ताक्षर

1. डॉ. सुन्दर राणा

2. श्री अश्विनी शर्मा

विषय – संस्कृत

पाठ्य पुस्तक का नाम – रूचिरा भाग – 3

कक्षा – 8

निम्नलिखित पाठ शैक्षिक सत्र 2020–21 के पाठ्यक्रम से हटा दिए गए हैं।

क्रम संख्या	पाठ क्रमांक	पाठ का नाम	पाठ की अधिगम उपलब्धि	किस अन्य पाठ/कक्षा में यह अधिगम उपलब्धि निहित है।
1	चतुर्थः पाठः	सदैव पुरतो निधेहि चरणम्	लोट् , विधिलिङ्ग लकारयोः प्रयोगाभ्यासो जातः। कवितां पठित्वा देशभक्तिः कर्तव्यपरायणता च समधिगता।	1,7,13, परिशिष्टम्
2	पंचमः पाठः	कण्टकेनैव कण्टकम्	ऋकारान्त स्त्रीलिङ्ग–शब्दरूपाणां प्रयोगाभ्यासो जातः। पाठं पठित्वा कर्मानुसारेणैव फलं लभ्यते।	2,17, परिशिष्टम्
3	अष्टमः पाठः	संसार सागरस्य नायकाः	संस्कृतसंभाषणाभ्यासो जातः। विषयवस्तुगत धातु रूपाणां पंच लकारेषु प्रयोगाभ्यासो जातः पृथिव्यां यत्किमपि दृश्यते तत्सर्वं मानवनिर्मितम् इति विज्ञाय तेषां कर्ता गजधर इति नामकस्य शिल्पिकारस्य ज्ञानम् अभवत्।	13, परिशिष्टम्
4	दशमः पाठः	नीतिनवनीतम्	सर्वनाम–पदानां प्रयोगाभ्यासो जातः। वृद्धानां सम्मानं, सदाचार तथा च सत्यासत्यमार्गस्य ज्ञानम्। विधिलिङ्ग–लकारस्य प्रयोगाभ्यासः जातः। सन्धि पदानां ज्ञानं जातम्।	1,17, परिशिष्टम्
5	पंचदशः पाठः	प्रहेलिकाः	अनुवादप्रयोगाभ्यासो जातः। संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासश्च जातः। संस्कृत भाषायां प्रहेलिकानां कथं प्रयोग इति ज्ञानम् अभवत्।	1,13,16,17

कमेटी के सदस्य

नाम हस्ताक्षर

1. डॉ. सुन्दर राणा
2. श्री अश्विनी शर्मा